

Startnotitie Omgevingsvisie Barneveld

Aan de slag met de
Omgevingswet

OMGEVINGSWET **2019**
Gemeente Barneveld

1 juni 2016

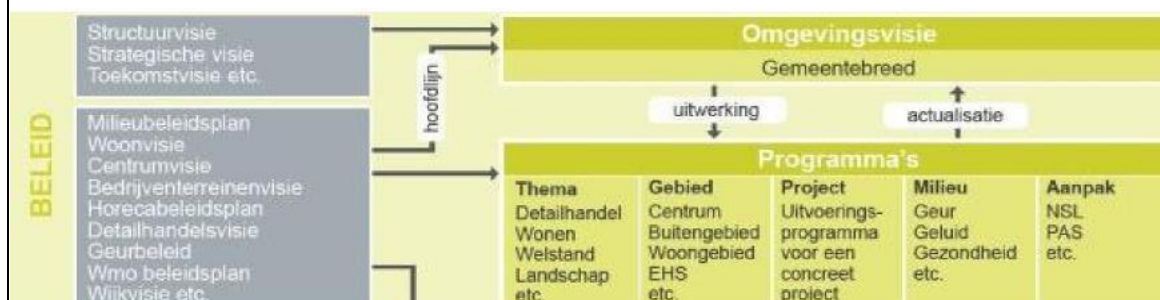
Startnotitie Omgevingsvisie Barneveld

1. Inleiding

Ter voorbereiding op de Omgevingswet kiest Barneveld ervoor om te starten met het opstellen van een Omgevingsvisie (plan van Aanpak Implementatie Omgevingswet, collegebesluit 16 juni 2016). De gemeenteraad heeft hiervoor bij de besluitvorming over het 'Proces Invoering Omgevingswet' op 14 december 2016 de opdracht gegeven. Voorafgaand aan de vaststelling van een plan van aanpak voor de Omgevingsvisie wil de gemeenteraad eerst het concrete ambitieniveau bepalen op een aantal belangrijke thema's. Tijdens de informatiesessie op 31 mei jl. is hierover met u van gedachten gewisseld en op basis van de besluitvorming over deze startnotitie worden de uitgangspunten voor het proces, de inhoud en participatie bepaald. De uitkomsten van de bespreking met de gemeenteraad worden vertaald in het nog op te stellen plan van aanpak welke later dit jaar ter vaststelling aan de gemeenteraad wordt voorgelegd.

Wat is een Omgevingsvisie?

De nieuwe Omgevingswet – die in 2019 in werking treedt - verplicht gemeenten om een Omgevingsvisie op te stellen. Een Omgevingsvisie bevat het beleid voor de fysieke leefomgeving en is een integraal beleidsdocument. Een omgevingsvisie gaat onder andere in op de kwaliteit van de leefomgeving en de samenhang tussen ruimte, water, milieu, natuur, landschap, verkeer en vervoer, duurzaamheid, infrastructuur, gezondheid en cultureel erfgoed. De hoofdlijnen van alle sectorale beleidsnota's en visies moeten integraal een plek krijgen in de Omgevingsvisie. Het beleid uit de Omgevingsvisie kan vervolgens vertaald worden in thematische of gebiedsgerichte programma's.

Een Omgevingsvisie is:

- Integraal, strategische hoofdkeuzes voor de fysieke leefomgeving,
- Thematisch, gebiedsgericht, doelgroepgericht of trendgericht (of een combinatie van),
- Verplicht,
- (Zelf-)bindend,
- Opgesteld in co-creatie/ met participatie,
- Vormvrij.

Tekstvak: Omgevingsvisie op basis van nieuwe Omgevingswet

2. Doelstelling

Doel van het project is één integrale Omgevingsvisie voor Barneveld waarin het gemeentelijke beleid voor de fysieke leefomgeving is opgenomen. De omgevingsvisie biedt aan burgers en partijen duidelijkheid over de te beschermen waarden en kwaliteiten en de gewenste ontwikkelingen in Barneveld. De omgevingsvisie dient als onderbouwing voor de inzet van juridische, financiële of andere instrumenten ter realisering van de in de visie opgenomen doelen. Daarnaast is de omgevingsvisie de basis voor uitvoeringsprogramma's, omgevingsplannen en andere besluiten. De omgevingsvisie geeft duidelijkheid over de rollen en verantwoordelijkheden van de verschillende partijen en bevat een concrete uitvoeringsagenda. De omgevingsvisie vervangt in ieder geval de Structuurvisies Kernen Barneveld 2022 en Buitengebied Barneveld 2011.

Deze startnotitie is het resultaat van 3 workshops waarin alle beleidsdisciplines nagedacht hebben over een Barneveldse aanpak van de Omgevingsvisie en hoe we integraal beleid kunnen maken. Integraal werken vraagt om zelf aan de slag te gaan met de verschillende thema's en vraagstukken en om verbindingen buiten je eigen werkveld te leggen.

Afbeelding & tekstvak: workshops

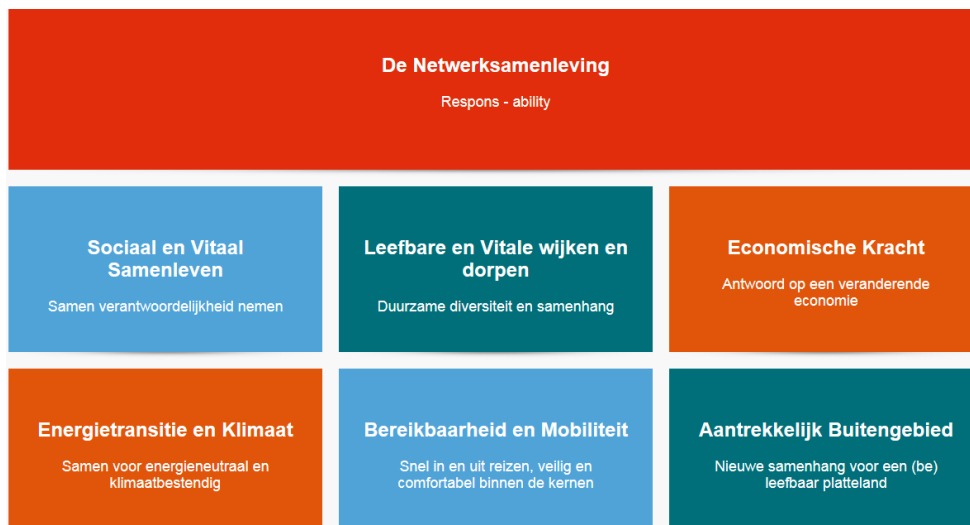
3. Wat is ons vertrekpunt?

Op 28 september 2016 is de Strategische Visie Barneveld 2030 door de raad vastgesteld als integrale en overkoepelende toekomstvisie voor Barneveld. De zeven leidraden uit de Strategische Visie zijn een belangrijke bouwsteen voor de nog op te stellen Omgevingsvisie. Feitelijk is in de Strategische Visie op hoofdlijnen de koers voor Omgevingsvisie al bepaald.

Strategische visie
BARNEVELD 2030

Samen denken, samen doen

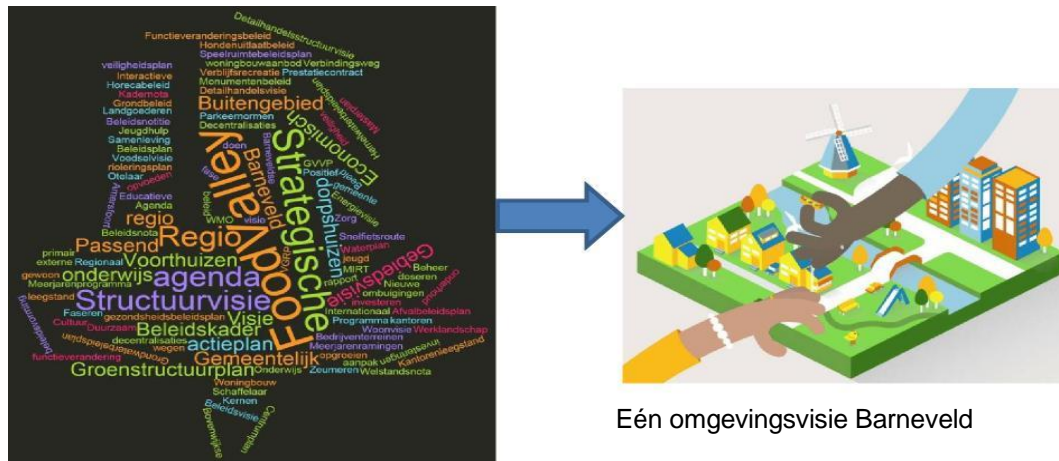

Afbeelding: 7 leidraden Strategische Visie Barneveld 2030

Hoofduitgangspunten Strategische Visie Barneveld 2030:

- *Te werken vanuit het principe Zelf-samen-gemeente: iedereen is in eerste instantie verantwoordelijk voor zichzelf; daarna is er een rol voor de omgeving en maatschappelijke verbanden; de gemeente zorgt voor een vangnet,*
- *Aan te sluiten op burgerinitiatieven en nieuwe netwerken,*
- *Een sterke partner te zijn in de Regio FoodValley.*

Naast de Strategische Visie zijn er nog veel andere thematische en gebiedsgerichte beleidsnota's en visies die nog actueel zijn. Voorbeelden hiervan zijn: de Woonvisie, het Speelruimtebeleidsplan, het Hemelwaterbeleidsplan, het GVVP. Dé uitdaging is om deze integraal een plek te geven in één Omgevingsvisie voor Barneveld. Overzichtelijk en digitaal toegankelijk voor alle burgers en partijen in Barneveld.

Eén omgevingsvisie Barneveld

Afbeelding: van ruim 60 beleidsnota's en visies naar 1 omgevingsvisie

4. Keuzes als input voor Omgevingsvisie Barneveld

Voor de aanpak van de Omgevingsvisie Barneveld liggen een aantal keuzes voor. Deze keuzes hebben betrekking op drie onderwerpen:

1. Bestuurlijke proces: welk proces wil de raad ingaan?
2. Inhoud: wat voor omgevingsvisie willen we?
3. Participatie: op welke wijze worden burgers en stakeholders betrokken?

Hieronder komen per onderwerp de relevante vragen aan bod en wordt een voorstel gedaan. Aan de raad wordt gevraagd hierover richtinggevende uitspraken te doen. Op basis van de uitkomsten van de bespreking wordt een plan van aanpak opgesteld.

4.1 Bestuurlijke proces: welk proces wil de raad ingaan?

In de Strategische Visie is opgenomen dat we inzetten op het uitbouwen van de netwerksamenleving, waarin gemeente en samenleving op basis van gelijkwaardigheid samenwerken en eigen verantwoordelijkheid nemen ('Zelf-Samen-Gemeente'). Er komt meer ruimte voor (initiatief uit) de samenleving. De omgevingswet vraagt hier ook om. Dit vraagt van ons een andere manier van werken en besluiten nemen dan dat wij gewend zijn.

De omgevingsvisie is een nieuw instrument waar nog weinig ervaring mee is. Er is geen blauwdruk beschikbaar en de inhoud van de visie is vormvrij. Gekozen wordt daarom om het proces stap voor stap verder in te vullen. Van sectoraal naar integraal werken en meer ruimte geven aan initiatieven uit de samenleving vraagt een andere manier van werken. De eerste omgevingsvisie voor Barneveld zal daarom nog een groeimodel zijn waarbij we aan de slag gaan met het integraal werken en meer ruimte geven aan de samenleving. Het voorstel is om het proces **open in te gaan en aan de slag te gaan** met het opstellen van een omgevingsvisie. **Op verschillende momenten tijdens het proces zullen keuzes worden gemaakt en besluiten worden voorgelegd** aan de raad. Daarnaast ligt de vraag voor hoe actief de raad deel wil nemen aan het proces (bijvoorbeeld door deel te nemen aan bijeenkomsten met de buitenwereld en/ of ambtelijke workshops).

➤ **Op welke wijze wil de raad betrokken worden bij de totstandkoming Omgevingsvisie?**

Voorstel: Een combinatie van formele en informele bijeenkomsten.

Afgesproken is dat de gemeenteraad twee keer per jaar in een raadsinformatiebijeenkomst wordt geïnformeerd over de voortgang van de implementatie van de omgevingswet. Voorgesteld wordt om de omgevingsvisie ook onderwerp van gesprek te laten zijn tijdens deze bijeenkomsten. In aanvulling hierop kunnen over de inhoud openbare en besloten bijeenkomsten georganiseerd worden. Openbare bijeenkomsten zijn transparant naar de samenleving. Besloten bijeenkomsten zijn meer informeel en minder politiek. Hierin is meer ruimte voor interne discussie.

Er zijn verschillende mogelijkheden om deze bijeenkomsten vorm te geven:

- Met hele raad of deel ervan: gelet op de integraliteit van de omgevingsvisie en de 'governance' vraag, heeft het onze voorkeur om te kiezen voor een bijeenkomst met de hele raad of de commissie Bestuur.
- Samen met de samenleving of apart: wil de raad op gelijkwaardige basis in gesprek over thema's met inwoners en ondernemers en hen vervolgens de volledige kaders en de uiteindelijke omgevingsvisie laten bepalen of wil de raad vanuit haar kaderstellende rol de regie houden en zelf de Omgevingsvisie vaststellen?
- Combinatie van beide: dus (gedeeltelijke) kaderstelling door de raad combineren met ruimte geven aan ideeën uit de samenleving.

4.2 Participatie: op welke wijze worden burgers en stakeholders betrokken?

➤ **Willen we plan- en beleidsvorming met de samenleving doen?**

Voorstel: gebiedsgerichte bijeenkomsten combineren met inzet online middelen

In de vastgestelde Kaders communicatiebeleid Gemeente Barneveld 2016-2018 (2 maart 2016) is opgenomen dat wij bij het maken van beleid actief inwoners, inwonersgroepen, organisaties, ondernemers en andere overheden betrekken. Dit is ook in lijn met de Omgevingswet waarin participatie is verplicht. De Omgevingswet schrijft niet voor hoe de participatie plaats moeten vinden.

- Voorstel is om aan te sluiten op de aanpak die gekozen is bij de Strategische Visie en om een aantal gebiedsgerichte en thematische bijeenkomsten te organiseren (bijv. voor de dorpen, buitengebied, kern Barneveld) aangevuld met de inzet van online middelen. Daarnaast leent de omgevingsvisie zich ook om met nieuwe vormen van democratie te experimenteren (bijv. burgerraad, dorpsgesprek).

Dé uitdaging zal zijn om partijen te enthousiasmeren om inbreng te leveren. Het abstractieniveau spreekt niet iedereen aan (minder concreet dan uitvoeringprogramma's en het toekomstige Omgevingsplan). De omgevingsvisie is echter concreter dan de Strategische Visie en hierbij ligt ook de opgave om een verbinding te leggen met verschillende initiatieven uit de samenleving waaronder de dorpsvisies. De verwachting is dat er daardoor in dit traject meer animo is voor participatie.

4.3 Inhoud

➤ **Willen we een open proces of willen we aan de voorkant kaders stellen?**

Voorstel: Geen blanco vel, kaderstelling vooraf

Voorgesteld wordt om niet met een blanco vel te beginnen. De in de Strategische Visie Barneveld 2030 opgenomen zeven leidraden zijn vertrekpunt en worden

verder geconcretiseerd in de Omgevingsvisie. De keuzes in de Strategische Visie Barneveld 2030 zijn tot stand gekomen in co-creatie met burgers, stakeholders en andere betrokkenen in Barneveld. Een deel van de agendazetting heeft dus al plaatsgevonden. Daarnaast zijn er op een aantal terreinen al programmatische en/of financiële keuzes gemaakt en liggen er een aantal actuele nota's en visies (o.a. woonvisie, GVVP). Het is niet de bedoeling om deze opnieuw ter discussie te stellen. Van de omgevingsvisie willen wij een overzichtelijk, gebiedsgericht en voor iedereen digitaal toegankelijk product maken.

➤ **Willen we integraler en uitnodigender gaan werken?**

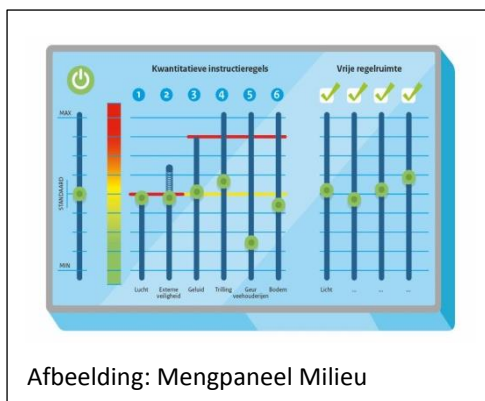
Voorstel: Uitnodigend, zo integraal mogelijk & inzetten op deregulering

Naast de vraagstukken uit de Strategische Visie (de 7 'leidraden') zijn er nog een veelheid aan andere sectorale en thematische beleidsvisies en –nota's die raakvlakken hebben met de Omgevingsvisie. Een inventarisatie hiervan is opgenomen in de bijlage. Integraal werken en integraal beleid is een belangrijk uitgangspunt voor de Omgevingsvisie, in de Strategische Visie is hiervoor een eerste belangrijke stap gezet. Eén van de uitdagingen voor de Omgevingsvisie is om gezondheid hierin een plek te geven. De omgevingsvisie is geen optelsom van de geldende beleidsvisies en –nota's: er moet daarom integraal gekeken worden welke doelen we willen bereiken en welk beleid hiervoor benodigd is. In het proces om te komen tot een omgevingsvisie willen wij ons daarom de vraag stellen welk beleid noodzakelijk is en welk beleid kan komen te vervallen, omdat dit bijvoorbeeld gedateerd is of niet meer past bij de rol van de gemeente in een netwerksamenleving.

In lijn met de Strategische Visie is het doel hierbij om in de Omgevingsvisie vanuit de gemeente alleen noodzakelijke kaders te stellen en - waar mogelijk – los te laten en te dereguleren.

➤ **Willen we gebruik maken van lokaal maatwerk en bestuurlijke afwegingsruimte bij initiatieven en ontwikkelingen?**

Voorstel: de mogelijkheden hiervoor in beeld brengen en waar nodig regionaal afstemmen

De Omgevingswet biedt afwegingsruimte en afwijken van wettelijke beschermingsniveaus is mogelijk voor bijvoorbeeld geur en geluid. De vraag is of wij gebruik willen maken van lokaal maatwerk. Zo ja dan zal in de omgevingsvisie hiervoor in de beschrijving van waarden en kwaliteiten hiervoor handvatten moeten worden opgenomen. Deze vraag zal ook in regionaal verband moeten worden afgestemd omdat een gemeentegrens alleen niet bepalend kan zijn voor de te hanteren normen.

- Voorgesteld wordt om de mogelijkheden hiervoor zowel in de Regio FoodValley als in het kader van de Omgevingsvisie Barneveld verder te onderzoeken en hiervoor een voorstel voor te bereiden.

➤ **Wordt de omgevingsvisie een continu proces of een beleidsvisie voor 5 à 10 jaar?**

Voorstel: De Omgevingsvisie is een dynamisch beleidsdocument met een planhorizon tot 2030, maar met mogelijkheid voor tussentijdse actualisatie

De koers en ambitie voor de periode tot 2030 zijn op hoofdlijnen vastgelegd in de Strategische Visie. Op basis van de Omgevingswet geldt een omgevingsplan voor onbepaalde tijd. De gemeenteraad kan zelf een redelijke termijn voor actualisatie kiezen.

- Gelet hierop en in aansluiting op de Strategische Visie Barneveld 2030 wordt voorgesteld om als planhorizon voor de Omgevingsvisie 2030 te kiezen. Dit betekent niet dat er een blauwdruk ligt voor de periode tot 2030 in de uitvoering van de doelen en ambities zijn nog veel verschillende keuzes mogelijk. Ook is de gemeente niet de enige partij. Daarnaast gaan de ontwikkelingen in de maatschappij zo snel dat we niet 10-15 jaar vooruit kunnen kijken. Een dynamisch beleidsdocument waarvan in ieder geval het uitvoeringsprogramma periodiek wordt bijgesteld sluit het beste bij deze dynamiek aan. Het heeft hierbij de voorkeur om de
- actualisaties aan te laten sluiten op andere besluitvormingscycli (P&C-cyclus, college- & raadsperiode).

➤ **Omgevingsvisie als afwegingskader voor omgevingsplan, hoe concreet wordt de visie?**

Voorstel: Combinatie van concreet en uitnodigend.

- Naast een integrale visie op het fysieke domein is het van belang dat de Omgevingsvisie voldoende houvast biedt voor het omgevingsplan. Hiervoor zal in de visie in ieder geval een beschrijving van de gebiedswaarden en kwaliteiten moeten worden opgenomen en waar nodig zal de visie voldoende concreet moeten zijn om een goede belangenafweging in het omgevingsplan mogelijk te maken. Aan de andere kant is er ook behoefte aan een uitnodigende en flexibele visie.

5. Vervolg

Opstellen plan van aanpak

We zitten nog in de verkennende fase. De raad wordt nu gevraagd of dit het vertrekpunt is om verder aan de slag te gaan met de Omgevingsvisie voor Barneveld. Daarnaast kan de gemeenteraad aandachtspunten meegeven t.a.v. de procesaanpak, de (kader)stellende rol van de raad en inhoud van de omgevingsvisie. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan het ingediende amendement over de kaderstellende rol van de raad bij de omgevingsvisie.

Als hierover overeenstemming is dan kan het proces om te komen tot een omgevingsvisie verder worden uitgewerkt in een plan van aanpak dat vervolgens ter besluitvorming aan de raad wordt voorgelegd. Het plan van aanpak gaat in op het ambitieniveau, de (burger)participatie, het tijdspad en de benodigde capaciteit & middelen voor de Omgevingsvisie. De geplande gemeenteraadsverkiezingen in maart 2018 zijn ook van invloed op de planning. De verwachting is het project circa anderhalf jaar duurt.

Pilot Omgevingsvisie

11 mei 2017 is bekend geworden dat Barneveld door het landelijke programma Aan de slag met Omgevingswet geselecteerd is als één van de 12 pilots Omgevingsvisie. Het komende jaar kunnen wij gebruik maken van invoeringsondersteuning en wordt in verschillende expertsessies meegedacht over de vraagstukken in Barneveld (o.a. hoe komen we tot integraal beleid? En hoe geven we de participatie vorm?).

Budget

Bij de besluitvorming over 'Proces Invoering Omgevingswet' (16 dec. 2016) is voor het voorbereiden van de Omgevingsvisie in 2017 alvast een budget van € 100.000,- beschikbaar gesteld. Dit budget is afdoende om de voorbereiding de komende tijd verder op te pakken. In het plan van aanpak worden de benodigde middelen voor het gehele traject om te komen tot een Omgevingsvisie opgenomen.

College van B&W:

Vanwege de integraliteit van de Omgevingsvisie is het voorstel om meerdere wethouders in de stuurgroep zitting te laten nemen. Periodiek wordt het hele college betrokken o.a. om tussentijdse beslissingen te nemen en de besluitvorming richting de gemeenteraad voor te bereiden.

Gemeenteraad:

De gemeenteraad is bestuurlijk opdrachtgever voor het opstellen van de omgevingsvisie. Op verzoek van de raad worden in deze startnotitie een aantal richtinggevende keuzes voorgelegd die bepalen hoe het proces om te komen tot een omgevingsvisie voor Barneveld verder wordt vormgegeven. Op basis van de uitkomsten van de bespreking wordt na de zomervakantie het plan van aanpak ter vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraad.